

«Батьківські помилки у моральному вихованні дітей»

Виховати дитину – велике мистецтво. Саме батьки є головною ланкою у особистісному розвитку своєї дитини, бо вони найчастіше спілкуються з нею. У повсякденному спілкуванні з батьками дитина вчиться пізнавати світ, брати приклад з них, набуває життєвого досвіду, засвоює правила поведінки. Сім'я — школа почуттів дитини. Спостерігаючи за взаємовідносинами дорослих, дитина набуває морально-етичного досвіду. Дитина за своєю природою активна, допитлива, вона легко засвоює все, що бачить і чує. Тому важливо, які емоційні враження вона одержує: негативні чи позитивні; які прояви дорослих вона спостерігає: щирість, турботу, ніжність чи буркотливість і похмурі обличчя. Все це – перша цеглина в майбутній будівлі особистості. Батькам потрібно тримати єдність змістовного спілкування з дітьми, а також єдність вимог до її діяльності. В сімейній практиці переважають заборони і примусовість іноді допускаються фізичні покарання, але це неправильно щодо особистості, яка розвивається. Важливу роль у вихованні дисциплінованої відповідальної особистості відіграє дотримання режиму. Батькам особливу увагу треба звернути на охорону здоров'я дитини та формування правил поведінки. Вступаючи в життя діти мають засвоїти багато правил, які існують у кожному суспільстві. Це – закони гуманного ставлення до людей, норми поведінки. Низка загальноприйнятих норм зумовлює культуру спілкування людей. Зокрема обов'язковим для дітей є дотримання таких з них: вітатися при зустрічі; ввічливо звертатися з проханням; дякувати за послугу; не втручатися у розмову дорослих; розмовляти напівголосно, привітним тоном тощо. Ці норми настільки звичні, що може здаватися, що на них і не варто зупинятися. Проте деякі батьки, навчаючи дітей правил поведінки, іноді мають на увазі лише зовнішній бік, а саме – гарні манери. Але ж насамперед, у малят треба виховувати позитивне ставлення до людей і вчити виражати його в привітанні, подяці. Важлива умова спілкування – уміння уважно ставитися до бажань своїх однолітків і дорослих. Але ж далеко не всі володіють цим умінням. В деяких родинах батьки дбають про задоволення своїх синів і доньок, насамперед, придбати іграшки і ласощі. Тут можна почути: «Петрик хоче такий самий самокат, як у Павлика. Треба завтра купити». Такі маленькі щоденні жертви поступово стають для дітей звичним явищем і сприймаються як норма. Діти і гадки не мають, що дорослим також хочеться і солодощів і розваг. Намагаючись якнайбільше дати своїм чадам, батьки віднімають у них найдорогоцінніше – чуле. Уважне ставлення до людей, їхніх бажань і потреб. Таким дітям дуже важко у садку, де всі рівні. Вони почуваються скривдженими, ображеними, не отримуючи бажане. Щоб запобігти таким ситуаціям, батьки мають не тільки не приховувати свої бажання, а й висловлювати їх. Добре, коли в сім'ї існує правило: однаково дбати про всіх її членів. Щоб дім не перетворювався на арену бою, треба вчити дітей рахуватися з

можливостями дорослих щодо задоволення своїх бажань, з тим, що батьки не завжди можуть купувати їм ласощі і іграшки, що кошти сім'ї витрачаються ще й на різні потреби: їжу, одяг, навчання. Це допоможе їм спокійно миритися з певними матеріальними обмеженнями. Малята мають розрізняти стани дорослих, розуміти їх, співчувати і допомагати, якщо потрібно. Навчившись брати до уваги стан близької людини дитина стане уважнішою і до чужих людей – дорослих та однолітків. Дітей треба вчити узгоджувати свої бажання з конкретними обставинами. Наприклад, Вадикові дуже хочеться подивитися вирішальну зустріч з футболу, але вже час йти спати. Не потрібно кричати. Розв'язати з миром таку досить делікатну ситуацію допомагають ігрові прийоми: «Твій ведмедик хоче спати. А футбол подивимося завтра у повторі». Треба виховувати у дітей співчуття до хворого, ображеного, скривдженого. Саме це сприяє встановленню в родині певного «ритуалу» висловлення співчуття: пожаліти, надавати допомогу, принести води, подати ліки. Твердо встановленим у родині має бути правило: допомагати один одному у виконанні побутової роботи, робити послуги як дорослим так і братам, сестрам, охоче виконувати всі прохання близьких. Вихована дитина буде допомагати і виховательці в дитячому садку і товаришам. Правилom має стати повага до результатів праці всіх членів родини. І це має виражатися у конкретних вчинках. Обов'язково треба підтримувати чистоту в приміщенні, прибраному дорослими. Після гри треба запропонувати дитині самостійно скласти іграшки на свої місця. Охайність дитини стане їй в пригоді не лише в дитячому садку, а й в житті взагалі.

Батькам потрібно пам'ятати, що виховання – це творчий пошук, який не терпить бездумності та поспішних рішень. Часто кажуть: «Діти – дзеркало батьків» або «Які батьки, такі й діти». Звідси і висновок: все, що ми бачимо в дитині, вона приймає в першу чергу від батьків». Якщо батьки добрі, чуйні, уважні, живуть широкими суспільними інтересами, то така сім'я позитивно впливає на виховання дитини.

Більшість батьків розуміє значення авторитету у справі виховання, але як завоювати його у дитини, знають далеко не всі. Батьки повинні усвідомити, що свої стосунки потрібно координувати так, щоб виявляючи терпіння і тактовність виховувати у дитини повагу до кожного з батьків. На жаль, батьки не завжди володіють культурою спілкування: часто критикують один одного в присутності друзів, родичів, дітей. Але критика одного з батьків іншим торкається дитячої душі, викликає образ, напруженість у стосунках, веде до емоційних зривів. Авторитет батьків повинен триматися на повазі особистості кожного. Чимало батьків вірять, що схвалювання допомагає дитині набутти справжньої впевненості в собі, насправді ж вона нерідко призводить до нервозності, поганої поведінки. Чим більше дитина отримує схвалення, тим частіше намагається проявити справжню натуру. Наші слова повинні передавати чітку позитивну оцінку дитячих

вчинків, намірів, їхньої допомоги нам, але в жодному разі не їх особи. Хай діти самі роблять висновки. Наведенні правила лише частково охоплюють деякі аспекти життя. Комусь може здатися, що правила не мають етичного сенсу і це буде помилкою, оскільки їх значення в моральному вихованні дітей безсумнівне. Дотримання цих правил необхідне для підтримки загального порядку та гарного настрою в сім'ї та дитячому садку. Кінцевим результатом дотримання всіх правил незалежно від їх змісту є виховання в дітей уміння керуватися загальними вимогами, відповідально ставитися до дорученої справи, проявляти взаємну повагу, тобто вміння гарно поводитися серед людей.

Тема: Як виховати малюка самостійним

Даремно чекати, що дитина буде до якогось віку слухняно робити все, що їй кажуть дорослі, а потім, в один хороший день, раптом стане самостійною, навчиться сама ставити перед собою ціль і приймати обдумані рішення. Якщо ми хочемо, щоб наші діти вирости самостійними, то нам потрібно вчити їх не тільки побутовій самостійності, але й вмінню самостійно одягатись, їсти, застилати ліжко, виконувати нескладну домашню роботу. І не тільки вмінню самостійно спілкуватись, але й ще вмінню самостійно приймати рішення і нести відповідальність за наслідки своїх дій. Перш за все ми повинні показувати дитині ті можливості, які є в неї в тій чи іншій ситуації та надавати їй право самій обрати, як вчинити. При цьому обов'язково слід обговорювати з нею наслідки, до яких можуть призвести її дії. Наприклад: «Ти хочеш розібрати машинку? Добре, вона твоя – можеш розбирати. Але тільки врахуй, що потім вона може не зібратись, і ти залишишся без машинки. Вирішуй сам».

У дитини обов'язково повинна бути частина життя, де вона сама приймає рішення і несе відповідальність за них. Наприклад, вона сама може вибирати, коли буде вчитись, або прибирати (проте слід заздалегідь домовитись про крайній строк), як розділити на кілька днів смачний десерт, в якому одязі ходити вдома, а в якому – на прогулянці. Звичайно, її вибір не завжди буде кращим, і час від часу вона буде робити помилки. У таких випадках необхідно обговорити з дитиною, чому її дії привели до негативних наслідків і як потрібно поступати в майбутньому. Інакше, якщо ми завжди будемо вирішувати за дитину та відберемо у неї право на помилку – дитина не навчиться приймати обдумані рішення, а буде або підкорюватись навколишнім, або діяти імпульсивно. Дуже корисно планувати потрібні справи разом з дитиною. Наприклад, якщо ми хочемо, щоб дитина вчилась, не потрібно вимагати від неї, щоб дитина відклала свої справи і почала вчити вірш прямо зараз. Буде набагато краще, якщо ми запропонуємо: «Донечко, давай вирішимо, коли ми з тобою будемо вчити вірш». Тоді дитина сама намагатиметься виконати прийняте рішення, оскільки буде відчувати його як своє.

Дитина вчиться самостійно приймати рішення не тільки в повсякденному житті, але й під час гри. Перш за все це відноситься і до сюжетно-рольових ігор і до ігор з правилами, як настільних, так і рухливих. Гра - це своєрідний простір вільних дій, де можна спробувати різні варіанти своєї поведінки. Тому чим частіше грається дитина в такі ігри, тим більше її досвід самостійних дій, тим легше їй буде вчитись діяти самостійно в реальному житті.

Важливу роль у вихованні у дитини самостійності відіграє також дотримання режиму дня. Звичка до режиму, який включає до себе всі основні справи дня структурує життя дитини і дозволяє їй до кінця дошкільного віку навчитись планувати свій час. Якщо режим дня відсутній, то батькам доводиться постійно витрачати сили на організацію дитини, постійно «стояти над нею», вимагати, щоб вона виконувала ту чи іншу дію. Щоб виховати у дитини самостійність, необхідно послідовно дотримуватись правил виховання.

Самостійність є комплексною характеристикою особистості, вона має певні необхідні складові:

- незалежність,
- ініціативність,
- самооцінка

Слід обов'язково показувати дітям можливості, які є у них в тій чи іншій ситуації та давати їм право обирати самостійно, як вчинити. При цьому обов'язково разом з ними обговорюються наслідки, до яких можуть призвести їх дії.

Внаслідок цього у дітей формується досвід самостійних дій, який їм допоможе в майбутньому.

Риси самостійної дитини

Пам'ятка

1. Доводь розпочату справу до кінця.
2. Ніколи не відкладай на завтра те, що можна зробити сьогодні.
3. Роби усе, що вмієш сам, без допомоги дорослих.
4. Дотримуйся порядку і чистоти у своєму ігровому куточку.
5. Скрізь і всюди дотримуйся бережного ставлення до своїх речей.
6. Виконуй свою роботу добросовісно.

Будь наполегливим у досягненні мети.

Поради батькам

1. Не перенавантажуйте малюка своєю опікою та контролем.
2. Хваліть дитину за самостійні рішення.
3. Радійте самостійності дитини.
4. Не робіть за дитину те, що вона може зробити сама.
5. Частіше говоріть дитині: ти можеш, ти вмієш, ти зробиш це сам, тобі це під силу, у тебе вийде.

Покарання - треба чи ні?

Насамперед, повірте в унікальність та неповторність своєї дитини. Вона не є точною копією вас самих. Тож не варто вимагати від сина чи

доньки реалізації вашої життєвої програми та досягнення ваших цілей. Надайте дитині право прожити своє життя так, як прагне саме вона. Приймайте дитину такою, якою вона є: з усіма недоліками, слабкостями й достоїнствами. Спирайтеся на сильні сторони її особистості. Не соромтеся демонструвати дитині свою любов. Нехай вона зрозуміє, що ви любите її за будь-яких обставин. Не бійтеся "залюбити" малюка: беріть його на коліна, дивіться в очі, обнімайте і цілуйте дитину (звичайно, якщо вона сама того бажає). Проте пильнуйте, щоб ваша любов не перетворилася на всюдозволеність та бездоглядність. Установіть чіткі межі й заборони (бажано, щоб їх було небагато) і суворо дотримуйтеся їх. Але в цих межах дайте дитині можливість діяти вільно. Частіше використовуйте ласку як засіб виховного впливу та заохочення, ніж покарання та осуд.

Не поспішайте покарати. Намагайтеся впливати на дитину проханнями (які, звичайно, відповідають її вікові та можливостям). Це найефективніший спосіб щось пояснити. Вдаватися до покарань варто лише в крайньому разі. Покарання має відповідати вчинку, і дитина повинна розуміти, за що її карають. Надмірне покарання може негативно позначитися на психічному та фізичному здоров'ї дитини. Тож перш ніж вдаватися до такої виховної міри впливу, зважте сто разів усі за та проти.

Зробити правильний вибір вам допоможе ця пам'ятка.

- Навіть якщо дитина завинила, не забирайте в неї подарунків, які вона перед тим отримала. Не залишайте її без похвали чи винагороди, що вона їх заслужила вже після того, як завинила.
- Не нагадуйте дитині про її "старі гріхи". Не заважайте їй "починати життя спочатку". Покарання — вибачений. Інцидент вичерпано!
- Дитина має боятися не покарання, а того, що вас засмутило її вчинок, вашого розпаду через необхідність вдаватися до такого виховного заходу.

Дорослі мають забути про насильство щодо дітей. Жорстокі методи виховання принижують особисту гідність малих, призводять до серйозних психологічних стресів. А сучасному малюкові і так доводиться жити в умовах підвищеного стресу. Батьки зазвичай не зважають на відмінність між тим, як вони сприймають світ, та як його сприймає дитина. Вони практично пригнічують її зайвою інформацією та непосильними для неї емоційними і фізичними навантаженнями. Усе це не минає для дитини безслідно: в сучасних малятах з'являються такі "дорослі" захворювання, як безсоння, виразка, коліт, мігрень. Є над чим замислитися, чи не так? Причиною неадекватної поведінки дитини, психічних розладів можуть стати навіть щоденні побутові розмови батьків з малюком. Адже більшість дорослих часто зовсім не зважає на дрібні зауваження та вирази, які зазвичай використовують у своєму мовленні, спілкуючись з

дитиною. А саме ці "дрібниці" інколи дуже сильно впливають на дитину і здатні сформувати в неї стійкий негативізм щодо батьків.

Сім помилок батьків та як підтримати дитину.

Перелічимо найпоширеніші помилки, яких припускаються дорослі.

Побутові погрози

"Якщо не прибереш у кімнаті, залишишся без ласощів", "Роби так, як я сказав. Не став зайвих запитань, бо не пущу на вулицю". Цим висловам, які злітають з вуст батьків повсякчас, часто не надається ніякого значення. Але ж дитина, запевняємо Вас, сприймає все набагато складніше. Такі погрози викликають в неї не лише страх, а й почуття ворожості, прихований негативізм щодо батьків.

Авторитарні накази

"Якщо тобі це говорить батько, ти маєш слухатися", "Я тобі забороняю товаришувати з...", "Я — мати, тож краще знаю, що для тебе добре, а що — ні." Такі репліки є виявленням прагнення підкорити собі іншу людину. Це призводить до порушення в родині атмосфери рівноправності. Дитина затамовує образу: "Ось виросту, побачимо, хто сильніший", — думає вона.

Критика "глухого кута"

"Ти абсолютно не привчений працювати", "Ти такий лінивий, як і твій батько", "Учу тебе вчу, а все марно". Такі зауваження заганяють дитину у глухий кут, не залишаючи їй жодної надії на виправлення, тим більше, коли її обвинувачують у тому, що не залежить від неї. Результат? Дитина, почувачуючись позбавленою батьківської любові та підтримки, відчужується, стає замкненою, неговіркою.

Образливі прізвиська

"Ти поводишся, як упертий віслик", "Таке може сказати лише повний дурень", "І в кого ти такий йолоп уродився?" Образливі прізвиська знижують самооцінку дитини, а до того ж закріплюють у її свідомості модель спілкування з іншими людьми у формі приниження.

Невмотивований допит

"Ну то скільки часу у тебе на це пішло?", "І чого це ти так запізнився?", "І чим ти тут так довго займаєшся?". Іноді батьки приділяють надто багато уваги з'ясуванню неістотних деталей у поведінці дитини. Малюк розцінює це як прояв недовіри до себе. В результаті може з'явитися стійкий страх перед дорослими, що змусить дитину в майбутньому приховувати від батьків своє особисте життя.

Безапеляційні твердження

"Ти так робиш мені на зло, я знаю", "Ти просто жадібний, я вже зрозуміла", "Можеш не виправдовуватися, я знаю наперед, що ти скажеш". Такі твердження надзвичайно болючі для малюка і руйнівні для його психічного здоров'я. Небажання дорослого розібратися в діях дитини зводить між ними стіну, яка згодом ставатиме дедалі вищою.

Несвоєчасні поради

"Якби ти тоді зробила так, як я тобі радила, нічого б не трапилося. А тепер маєш собі проблему", "Якби в тебе на столі був лад, ти б зараз не переживав, що загубився твій малюнок", "Навіщо ти так переймаєшся? То все дурниці. Ось коли виростеш, зрозумієш: не варто через це плакати". Такі поради абсолютно недоречні тоді, коли дитині потрібно, щоб її просто вислухали, поспівчували, допомогли. Іншого разу вона не захоче з вами ділитися нічим — ні горем, ні радістю. Радимо батькам час від часу аналізувати те, що говорите дитині протягом дня. У спокійній обстановці, коли ви вже нікуди не поспішаєте і ніщо вже вас не дратує, деякі ваші слова здаватимуться вам самим жахливими, неприпустимими для батьків. Так як же підтримати дитину? По-перше, обговорюючи поведінку дитини, підкреслюйте, що загалом ви задоволені нею. Наприклад: "Ти зробив кілька помилок, хоча в цілому поведився чесно". В такий спосіб батьки дають малому зрозуміти, що помилки можливі, але їх цікавлять насамперед успіхи дитини, а не її "проколи". Частіше вживайте слова, які "працюють" на розвиток "Я-концепції" малюка та відчуття його адекватності й значущості. Робіть це у двох напрямках: частіше демонструйте дитині ваше задоволення від її досягнень та намагань; навчайте дитину самостійно розв'язувати різноманітні задачі, даючи їй установку "Ти можеш це зробити". Дуже важливо подбати про створення ситуацій з гарантованим успіхом.

Пам'ятайте: успіх породжує успіх і підсилює впевненість у своїх силах. Спілкуючись із малюком, частіше використовуйте гумор, особливо, якщо дитині важко розв'язати якусь проблему чи завдання. І не забувайте про врахування індивідуальних особливостей сина чи доньки (її характеру, темпераменту). Підтримка, похвала, винагорода — не одне й те саме. Батьки часто плутають підтримку з похвалою та винагородою. Батьківська підтримка може надаватися дитині за будь-якої її спроби чи за невеличкий прогрес у справах. Хвалити доречно за добре виконану справу. Але й тут важливо не перестаратися. Надмірна похвала не завжди є підтримкою, бо може видатися дитині нещирою. Винагорода видається дитині за те, що вона зробила щось дуже добре або за відчутне досягнення у певний проміжок часу. Дорослій людині інколи важко порозумітися з дитиною саме тому, що у них різні системи цінностей, значень і настроїв. Про це не варто забувати. Тож перш ніж зробити чи сказати щось синові чи доньці, спробуйте поставити себе на їхнє місце. Подивіться на світ очима своїх дітей.

А головне, вірте у них!

Хвороба під час адаптації

Дитина вперше прийшла в дитячий садок. Відвідала його день, два, три і вже захворіла. Більшість малюків справді починає хворіти у складний період адаптації. Але не поспішайте звинувачувати персонал дитячого садка, до певної міри причиною цього є функціональна незрілість організму маленької дитини, а тому вона вимагає особливої турботи і піклування з боку дорослих.

По-перше, виявляється нервові напруження. Організм слабшає – звідси захворювання. Але пам'ятайте про те, що перший день краще перенести на середу або четвер. Тоді і другий, а, можливо, і третій тиждень розпочніть з середини, зробивши вихідні тривалішими, що допоможе поновити сили організму. Пам'ятайте і про зберігаючий режим, і про пестливий тактильний контакт, бо більшість захворювань у цей період є психосоматичними, тобто захистом організму від перенапруження, адже нервова система малюка зазнає в цей період великих навантажень.

По-друге, якщо дитина звикла вдома до високої температури в приміщенні, то в садку може легко захворіти через невідповідність температурного режиму, до якого організм дитини призвичаєний. Тому вдома підтримуйте температуру повітря не вище +20°C. Не одягайте дитину занадто тепло. За такої температури доречно одягнути дитину в три шари: майка, футболка, тоненький светр (гольф).

По-третє, у групі малюк не один: група дитячого садка — це велика кількість контактів. Можливо, хтось приніс інфекцію, але проявів хвороби ще немає, а у когось тільки починається нежить тощо.

У приміщенні кілька годин поспіль дихають дорослі і діти. Повітряне середовище стає тяжким, зменшується його насиченість киснем. Тому відповідно до санітарних норм у групі обов'язково проводять одnobічне провітрювання у присутності дітей і наскрізне — за їх відсутності в групі. Свіже повітря — потрібне! Не засуджуйте вихователів та помічників за провітрювання і не бійтеся його. На свіжому повітрі дуже швидко гинуть хвороботворні віруси.

Спостерігаючи за дитиною в перші дні відвідування дитячого садка, посправжньому особливої уваги заслуговує здоров'я малюка. Навіть легке почервоніння ротової порожнини, невеликий нежить — це вже протипоказання для відвідування ним дитячої групи. Три-чотири дні дитину треба потримати вдома на зберігаючому режимі.

Дитячий садок - перший навчальний заклад для малюка

Питання про те, віддавати дитину до дитячого садка чи ні, чимало сучасних родин вирішують позитивно. Однак не всі батьки знають, як полегшити й оптимізувати складний період адаптації дитини до нових умов, і не всі зважають на те, що перебіг цього процесу залежить від їхньої позиції.

Де починається соціалізація маленької дитини? Насамперед у родині. Але набагато ширше соціальний розвиток дитини відбувається у дитячому садку. Саме там вона набуває досвіду спілкування з незнайомими людьми - дорослими й дітьми, засвоює норми та правила поведінки, навчається жити у суспільстві. Від того, як пройде звикання дошкільника до нових умов, залежить його фізичний і психічний розвиток, подальша життєдіяльність у дитячому садку й родині. На жаль, нерідко цей процес протікає важко й болісно.

Негативна емоційна реакція батьків на поведінку дитини в цей період часто ускладнює ситуацію. Не знаючи, як правильно реагувати на дитячі вередування й сльози, як ліпше вчинити, мама з татом не можуть допомогти своєму малюку.

Рекомендації батькам з підготовки дітей до дитячого садка

Зверніть увагу на домашній режим харчування та сну й потроху наближайте його до того режиму, що буде у дитячому садку.

Привчайте малюка до самотійності й доступного для його віку самообслуговування.

Розповідайте дитині, що таке дитячий садок, навіщо туди ходять, чому ви хочете, щоб вона туди пішла.

Проходячи повз дитячий садок, з радістю нагадуйте дитині, як їй пощастило - восени вона зможе ходити сюди. Розповідайте рідним і знайомим у присутності малюка про свою удачу, кажіть, що пишаєтеся своєю дитиною, адже її прийняли до дитячого садка.

Учіть дитину гратися. Психологи виявили чітку закономірність між розвитком предметної діяльності та її звиканням до дитячого садка. Найлегше адаптуються малюки, які вміють довго, різноманітно й зосереджено діяти з іграшками. Уперше потрапивши до дитячого садка, вони швидко відгукуються на пропозицію погратися, з інтересом досліджують нові іграшки. Дитина, яка вміє гратися, легко йде на контакт із будь-яким дорослим.

Робіть разом з дитиною нескладну систему прощальних знаків уваги, так їй буде легше відпустити вас.

Пам'ятайте, що на звикання дитини до дитячого садка може знадобитися до півроку. Розраховуйте свої сили, можливості і плани.

Чим з більшою кількістю дітей і дорослих, з якими дитина спілкуватиметься у дитячому садку, вона побудує стосунки, тим швидше вона звикне. Допоможіть їй у цьому. Познайомтесь з іншими батьками та дітьми. Відвідайте разом з дитиною прогулянки у дитячому садку.

Дорогою у дитячий садок обговоріть з дитиною, що на неї чекає. Дуже важливо, щоб розмови про дитячий садок супроводжувалися лише позитивними емоціями. У Вас має бути спокійний голос і впевнена інтонація. Ніколи не лякайте дитину дитячим садком. Приблизно за тиждень першого відвідування дитячого садка попередьте дитину про це, щоб вона спокійно очікувала майбутню подію.

Прийоми, що полегшують дитині ранкові прощання

Навчіться прощатися з дитиною швидко. Не затягуйте розставання. Інакше малюк відчує ваше занепокоєння і йому буде ще складніше заспокоїтися.

Покладіть малюку до кишеньки яку-небудь пам'ятну річ, що нагадуватиме про вас, як сильно ви його любите.

Ніколи не намагайтеся «вислизнути» непомітно від дитини, якщо хочете, щоб вона вам довіряла.

Вигадайте забавний ритуал прощання й строго дотримуйтеся його, наприклад завжди цілуйте дитину в щічку, а потім ніжно потрітьтеся носиками або що-небудь подібне.

Не намагайтеся підкупити дитину, щоб вона залишилася у дитячому садку за нову іграшку.

Чітко дайте дитині зрозуміти, що хоч би які істерики вона влаштовувала, їй все одно доведеться йти до дитячого садка. Якщо ви хоч раз піддастесь дитині, надалі вам буде вже набагато складніше впоратися з її вередуваннями й слізьми.

